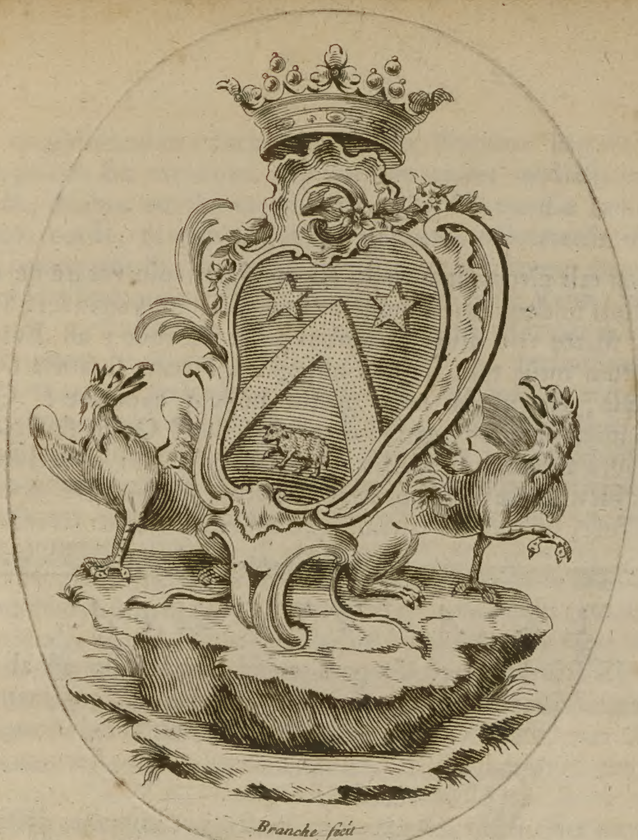

NOBILISSIMO

ILLUSTRISSIMO-QUE VIRO

D. D. SEGUIER,

REGI AB IMTIMIS CONSILIIS;

NEC-NON IN SUPREMO SENATU

ADVOCATO CATHOLICO.

Vovet, offert & consecrat obsequentissimus G. L. PIET.

DE EMPYEMATE.

THESES ANATOMICO-CHIRURGICÆ.

IRA sanè totius humanæ compagis fabrica. Miranda præsertìm supremi conditoris in pectore struendo sedulitas. Alternis suis motibus stupendoque concentu, sanguinis circulum, & auræ vitalis opus peragunt partes internæ. Eximiis hisce hospitibus tutum decebat hospitium; sicque ab injuriis externis hos defendunt ac fovent ossea mœnia.

Quæ tamen tali circumdata vallo ab omni periculo vacare ne existimes. Pectori undequaquè imminent mala, sic miseranda fert hominis conditio. Mitte tot diversos quibus patet morbos; ad Empyema spectes, tùm intùs tùm deforis impendet. Nonne si saucia sint sanguifera vasa, sanguinem intra pectus possunt evomere? Quoties pulmonis inter parenchyma nidulatur abscessus? Quin, & si quâcumque de causâ serum in pectoris cava stillaverit, ibi collectum stagnabit. Ex his diversæ totidem Empyematum species. De hoc morbi genere acturi, de thorace partibusque contentis obiter dicemus.

EX ANATOMIA.

PECTUS seù thorax est illa pars trunci quæ à collo ad abdomen usque extenditur. Partes thoracem constituentes, continentes dicuntur & contentæ; ex continentibus, hæ communes nempè cutis & pinguedo; peculiares illæ, scilicet musculi plures, sternum, costæ, vertebræ dorsales, pleura & diaphragma.

PLURIMI occurrunt circa pectus musculi, communes dicti, quorum nil ad nos prolixior historia. Proprios inter, primas tenent intercostales, in costarum interstitiis conspicui. Horum duplex ordo, externus unus, internus alter. Externi antrorsùm prodeunt, interni retrorsùm, undè illorum fibræ sese mutuò decussant.

STERNUM in parte anteriori pectoris situm, duabus in adultis conflatur partibus, quarum superior triangularis & latior, longior verò infima, cui pendet cartilago, ob figuram Xyphoïdes dicta. In utroque latere octo deprehenduntur cavitates, claviculæ unius extremitatem & costarum verarum segmenta cartilaginea excepturæ. Huic inseruntur Mediastinum, & musculi sternocostales dicti.

COSTÆ in quovis latere numero duodecim, miro modo incurvatæ, extùs convexæ, intùs concavæ, in veras distinguuntur & spurias. Parti costæ posteriori, condylus dictæ, fulcrum præbent vertebræ, & anterior, in septem superioribus, cum sterno immediatè jungitur, secùs verò in aliis, quæ proindè spuriarum nomine fuerunt insignitæ. Intùs inferiorem costæ limbum notatur sulcus, arteriæ intercostalis hospitium; in duabus tamen snperioribus sulcus ille desideratur.

VERTEBRÆ dorsales duodecim quoquè numero posteriorem pectoris partem efformant. Harum corpus anticè situm, posticè apophyses duæ, ex quibus septem.Cartilaginibus mediis inter se uniuntur quæ minores quàm in collo, motui laxiori obstant.

MEMBRANA totum pectoris cavum succingens, intùs lævis, dulci rore jugiter stillanti madida, vasis luxurians; extùs cellulosò textu donata, cujus ope partibus vicinis firmiter adhæret, pleura dicitur.

Duos quaſi ſacculos efformat ; quorum ſingulus ſingulo pulmoni peculiaris eſt. Ex utriuſque applicatione oritur mediaſtinum, quod proindè, duabus conſtat membranis, quæ à ſe receſſæ cameram pericardio, cordi, & vaſis majoribus offerunt. Ab arteriis intercoſtalibus, mammariis & diaphragmaticis irroratur pleura : duæ ſuperveniunt mediaſtino quibus nomen facit ab aortâ natæ. Venæ ejuſdem nominis ; & mediaſtinæ in cavam exonerantur. Nervos à dorſalibus excipit pleura, à diaphragmaticis & pari vago mediaſtinum.

Diaphragma muſculus eſt latiſſimus, ſupernè cameratus, abdomen à thorace obliquè ſeparans. Duabus conſtat partibus, quarum anterior una, ſuperior, extenta & tenuiſſima ; inferior altera, brevior & priori craſſior. Harum fibræ concurrunt ad aponevroſim, quæ centrum nervoſum audit. Ab intercoſtalibus, mammariis & ſubclaviis ſupernæ, infernæ ab aortâ, vel trunco cœliaco, & lumbaribus oriuntur arteriæ phrenicæ ; ad cavam, azigos & ſubclaviam, venæ tendunt. Nervi diaphragmatis duo ſunt, phrenici dicti, à vertebralibus colli oriundi ; ramulos quoque ab intercoſtali & pari vago mutuatur.

In pectoris cavo includuntur pulmones, cor & vaſa majora ; pergunt quoque extra pleuram œſophagus, ductus thoracicus, aorta, venaque azigos. Pulmones ſursùm faſtigiati, externè convexi, deorsùm concavi, propè mediaſtinum à quo ſeparantur depreſſi, duo ſunt corpora ſpongioſa ex meris veſiculis, vaſiſque variis compoſita. Major dexter tribus lobis conflatur, ſiniſter verò duobus tantùm ; in minimos utrinquè lobulos numero infitos poſteà dividendis ; undè totus ferè veſiculoſus pulmo reſpirationi apprimè diſponitur. Pulmonem alluunt arteriæ pulmonaris & bronchialis ; à pari vago & intercoſtali nervos excipit.

Musculus cavus, conoïdes, in parte mediâ, anteriori & infimâ thoracis ſitus, duplici pollens motu cujus ope it & redit ſanguis, cor nuncupatur. Membranaceo ſacco, figuræ ſuæ analogo, qui pericardium dictus, cor ſuſtinet, defendit, ejuſque motui liquore ſuo favet, includitur.

EX CHIRURGIA.

Empyematis nomen & morbo & operationi promiſcuè tribuitur. Collectio liquidi cujuſlibet in thoracis cavo, ſupra diaphragma, Empyema morbus eſt. Quæ circa thoracis peripheriam fit inciſio, ut latici cuilibet collecto concilietur exitus, Empyema operatio nuncupatur. Liquores varios Empyemati locum dare poſſe meritò concludas : fit enim vel ſanguine, vel pure, vel ſeroſo humore

collecto (*a*). Si vulnus thoracem pervadat, ut vasorum sectionis, ita & Empyematis causa est frequentior : pleuritidis & peripneumoniæ, imò & anginæ (*b*), sequela purulentum Empyema : serosum deniquè ex variis causis hydropem producentibus. Ast existentiam proclamare, hoc opus, hic labor, Chirurgi munus versatissimi. Semeïoticen ergò quàm sedulus evolve, tantùm lucis in morbi genus & in curandi modum præ se laturam.

EMPYEMA qualecumque produnt dyspnœa, sensus gravitatis supra diaphragma, tumens latus affectum, difficilis decubitus in latere sano, vel in utroque, si ambo afficiantur : à præviis causis, variisque symptomatibus peculiares Empyematis deducendæ species.

CONTENTARUM in pectore partium læsione, pro causâ Empyematis sanguinei habitâ (*c*), signis quæ penitum pectus ferrum subiisse, & saucias esse illas partes indicant, attendere operæ pretium. Apagè specillum, quod ni nocivum saltem inane (*d*). Adjuncta verò adverte symptomata, & hæc sunt. Sanguinis spumosi per vulnus effluvium ; aëris cum fremitu & comite quodam sibilo exitus ; circà plagam Emphysema. Quæ si vulneri in inferiorem thoracis partem illato eveniant, & libero sanguinis egressui faveat sat patulum vulnus, non sequetur Empyema. Si contra vulneri angusto vel in summo pectore conspicuo, Empyema timeas. Quæ tamen symptomata etsi desunt, non minùs sæpè diffidendum, fucum facere potest sitûs mutatio. His ergo deficientibus, si succedant lympothimiæ frequentes, fluxilis pulsus & debilis, oris pallor, tinnitus aurium, sudores frigidi, socio præcipuè uno vel altero è signis communibus, Empyema afferere ne dubites. Quod seriùs ociùsve fiet pro sectis vasis : præceps si læsa fuerint vasa majora & plura, si pauca & minora tardiùs. Si sola læsa fuerit arteria intercostalis multo lentiori pede grassabuntur symptomata. Quantùm sagacitatis arguat hæc species Empyematis estimes, cujus sæpissimè nuncia seriùs virium prostratio operationem quam-

(*a*) Nuper vidimus, in magno Parisiensi Xenodochio, tumorem in latere sinistro, juxta cor, duas costas à se dimoventem, collectum humorem mentientem, quem flatulentum esse Empyema docuit scalpellus.

(*b*) Qui ex anginosis fiunt peripneumonici intra septem dies moriuntur. Quod si ab illis superstites evaserint, fiunt suppurati. ἔμπυοι γίνονται. Hip. Aphor x. Lib. v.

(*c*) Etsi pectoris cavum non subierit acies, non indè sequitur Empyema futurum non esse : si enim suprà costas profundè serpserit, morâ acriores facti humores effusi, erosâ pleurâ in pectus poterunt delabi, indèque Empyema.

(*d*) Suadent Boerhavius ejusque Commentator tepidam in pectus aquam injicere, *quæ*, inquit Commentator, *facilè educi poterit ; vel* addit, *si relinquitur, vasis bibulis venosis resorbebitur.* At poterit quoque stagnare, indè pejora orientur mala : quarè hanc methodum, aliundè irritam, non admittimus.

cumque rejicit, & insalutato Chirurgiæ limine ægrum de medio tollit. Huic igitur dignoscendæ totis viribus enitendum (*a*): quæ si constet, primò ad artis normam deligetur arteria.

Empyematis sanguinei mala prognosis, majus sanguinis effluvium per vulnus vel signa illius internè collecti subitò apparentia, læsa indicant vasa majora, minitatur cita mors. In utroque latere decumbendi impossibilitas effluxum in utroque denotans malum. Si lentê accesserint ac remissa symptomata, dubia semper prognosis, at speranda salus.

Ex abscessu prægresso & rupto, cujus elapsum pus thorace recipitur, sequitur Empyema purulentum. Hujus ergo prima causa, prægressa inflammatio pleuræ, pulmonum, &c. operosum quidem opus; indè præterita utiliter admodùm in mentem revocabit, quilibet Empyema purulentum suspicans. Quotiescumquè in peripneumoniâ incassùm adhibita fuêre solita remedia, benignæ signa resolutionis intrà quartum diem (*b*) non apparuerunt, nullumque fuit morbi judicium per sputa, sudores, lotia, aliasvè dejectiones, suppurationis in pulmone metus est. Fit, si remisso dolore maneat dyspnæa, contingant sitis, febricula, horripilationes vagæ, sæpè repetentes. Facta est deniquè si pertinax sit & sicca tussis, respiratio difficilis, anhelosa, lenta febris, obscurus sentiatur dolor, adveniant sudores, noctù præcipuè, rubeant genæ, oculi fiant cavi, ungues recurvi. Si à viginti diebus (*c*) circiter ab incœptæ inflammationis tempore, sine purgatione, novus dolor recrudescat, & accedant signa quædam Empyemati propria, rupta est vomica, adest Empyema purulentum.

Si in pleuritide dolor fixus in loco maneat, vel incendatur unâ cum febre; pauca sit sputatio, illaque maximè sanguinea *, fiet pleuræ suppuratio. Ex iisdem signis ac in peripneumoniâ noscitur fieri. Deniquè si sœpe recurrant horrores, sicca adsit tussis & molesta, dolorifica admodum respiratio, suppurata est pleura, vel externè vel internè; si externè, & apparente intra costas tumore, ibi quidem erit abscessus, non verò Empyema fiet: hic operationi necessitatis locus. Si internè, & intra quatuordecim dies non exscreetur ma-

* Forest. Lib. XVI. in Obs. XL Scholium.

(*a*) Immittatur in vulnus charta, limboque inferiori costæ ritè applicetur; si super eam fluat sanguinis rutili quædam copia, infra desinente effluxu, pro certo tenenda arteriæ intercostalis apertura. Hanc methodum suadet Clariss. D D. de la Faye in publ. Lect.

(*b*) Aph. Boerh. §. 833.

(*c*) Incertum est hujus rupturæ tempus; accedit enim vel vigesimo, vel quadragesimo, vel sexagesimo die pro intensitate prægressorum symptomatum. Hip. Coac. prænot.

ter^a (*a*), neque per aliam viam foras ejiciatur (*b*), feriùs ociufvè fiet Empyema.

QUAM prognofim deducendam fatis indicat partium præftantia. Pleurâ externè fuppuratâ minùs imminet periculi quam fi internè : Multò-magis portendit pulmonis affectio ; fœpè fœpiùs enim ulcere exefus Phtyfin parit ; indè mors ad fores. Vel fi internè rumpatur vomica, Empyema ferè femper lethale ; attamen quædam falutis fpes affulget ; fi quidem ab orci faucibus , nonnullos eripuit operatio tempeftivè celebrata.

PRÆVII morbi cujuslibet , vel acuti vel chronici, fequela Empyema ferofum : ex venæ-fectionibus in morbo inflammatorio nimis repetitis, undè nimia partis rubræ fpoliatio ; vel ex ferofitate de naturâ redundante, undè folidorum relaxatio , atonia , circulationis lentor & fensìm in pectus per vafa rupta , vel hiantes horum textûs maculas, feri ftillatio ; inde hydrops, feù Empyema ferofum.

LATET adeò plerumque hic morbus , ut vix ulla fui proferat indicia. Plures enim probant Hiftoriæ (*c*) , non nifi poft diffecta hoc morbo interremptorum cadavera innotuiffe. Interdum tamen monent, de aquâ in unâ vel utrâque thoracis cavitate ftagnante , fupradictis adjuncta artuum tumefactio , præcipuè brachiorum , os pallidum , quandoquè tumidum , in latere affecto tumor ut plurimum ædematofus, & murmur quoddam in pectore aquæ fluctuantis fonum æmulans. Graviffimus eft ille affectus & fœpè fœpiùs artis defectum arguit. Si tamen dignofcatur nondùm infigniter læfis vifceribus , curationem interdùm admittere poteft , quod peritioris & prudenter audacis Chirurgiæ munus eft (*d*).

QUANDOQUE profperam , multifque in cafibus neceffariam , in aliis pariter prorsùs rejiciendam Empyematis operationem autumamus. Si vulneri in parte fuperiori pectoris inflicto fensìm fuccedant figna collecti fanguinis fuprà diaphragma , (*e*) celebretur operatio ;

(*a*) Quicumque pleuritici expectorabilem materiam non excludunt intra quatuordecim dies, iis in Empyema degenerat. Hip. Aph. VIII. Lib. V.

(*b*) Pleuriticos faniem per lotium emififfe & fic evafiffe narrant Galenus ; Lib. v. de locis affect. Scultet. Obf. LI. & alii.

Inflammationi pleuræ in pus converfæ, infignis fucceffit abfceffus in alis ; & fimilis imò major propè umbilicum ; per quas vias, lentè quidem, fed falubriter pus in thorace contentum expulit natura. Tulpius Obf. Med. Lib. II. cap. IV.

(*c*) Schenk. Obf. Med. Lib. II.

(*d*) Fauftum & infigne exemplum operationis in Empyemate ferofo celebratæ habuit Clariff. D.D. Morand cujus meminit in Act. Reg. Acad. Chir. Tom. II.

(*e*) In thorace vulnerato cuidam accidit ut cyathum cruoris plenum minxerit & fic levatus fuerit Fab. de Aquapend. part. II. Lib. II. cap. XLII. quod mirum, non fperandum.

his verò repentè apparentibus, ut potè inutilis recusanda. Si collectum pus constet, nullusque sit resolutionis odor per sputa vel aliam quamcumque viam, anceps sed unicum est in ferro præsidium. Quoad Empyema serosum, si operam luserunt hydragoga, aliaque apta remedia, ad operationem tanquam unicam salutis anchoram est confugiendum, ritè perpenso ægri statu. Ast attendas ne virium te fallat illa prostratio quæ quandoque à nimiâ fluidi copiâ pendet. Multis itaque in casibus Celsi crede adagio, *meliùs est anceps experiri remedium quàm nullum in periculo certo.*

STATUTA operationis necessitate, citò te accingas operi. Locus aptior seligendus, vel enim adversa fiet operatio, vel aversa. Aversa, situ decliviori, ob naturalem super vulnus decubitum, liquidi de novo affluentis evacuationi magis confert, undè priori præponenda. Ægro ritè collocato, exploretur quod interest spatium tertiam inter & quartam è costis spuriis, ab infimâ numerando; quod in corpore macilento facilè patet. Si autem obesus sit æger, vel adsit Emphysema validum, brachium secus thoracem flectat, applicetque manum supra cartilaginem xiphoïdeam: tunc quatuor infra digitos ab inferiori scapulæ angulo, qui investigandus, & quinque interjectis à spinâ dorsi, hîc erit locus. Acu triquetra vel scalpello operatio perficitur. Promptior illa & minus dolorifica; at tutior hæc & utilior; indè scalpellum præponimus. His positis, Chirurgus & minister cutem digitis apprehensam adducunt, & ab unâ costâ ad aliam fit incisio trium circiter digitorum; cute, membranâ adiposâ & latissimo dorsi, hâc primâ sectione, si fieri possit, unâ incisis; inclinetur corpus ægrum, ut tensiores facti musculi intercostales, faciliori negotio incidantur, illæsis supernè arteriâ intercostali, infernè periosteo costæ: tunc transversìm & cautè secantur musculi & pleura.

OPERATIONEM apprimè peractam exprimit liberum collecti liquoris profluvium, nisi adsit pulmonem inter & pleuram cohæsio: quæ si levis, extremo leniter solvenda digito. Ne omnem subitò elimines collectum liquorem, sed gradariæ pulmonis explicationi, diaphragmatique sensìm cameraturo consulendum. Restituta respiratione molliter deligetur vulnus. Immittatur tantum in pectus linteolum cæsitium. Ellychniis externè quantùm satis, pulvillo crassiori, & emplastro quolibet firmiori, aër externus arceatur. Additis mantili & scapulari, dorso recumbat æger. Venæ-sectiones, peractâ operatione, si de pure vel sero agatur, nocituras; si de sanguineo Empyemate, pro ægri viribus, & symptomatum intensitate, celebrandas censemus.

QUINQUE sexvè horis elapsis, pro re natâ, de novo deligandum vulnus. Obsolevit tam laudatus olìm injectionum usus. Experientiâ enim constitit utiles minùs quam noxias esse. Si tamen sup-

puratus pulmo, pravâ puris indole, smecticum quoddam efflagitet; blandè instilletur decoctum hordei cum melle rosaceo, vel aliud ejusmodi. Quod si non faciat satis, medicamen injicere necesse est. At si liquor impetè actus, læsi pulmonis vesiculas subeat, ægramque pariat tussim; procul esto syringa, & soli naturæ cura committatur. Nil astringentium injectiones in hæmorragiâ internâ, nil diluentium si sanguis effusus concreverit; quid frugis dabunt in Empyemate seroso? has ergo in primo tantùm casu admittimus, & inviti. Quæ diutiùs non protrahendæ, quin, harum desine statìm atque mutatâ in melius materiæ exeuntis indole, minutâque ejus copiâ.

Tunc cicatrici mediis cognitis intendere tempus est. Arduum opus, vulnere sæpè sæpiùs in fistulam abeunte. Obstant enim vel humoris constans stillicidium, vel pleuræ divisæ difficilis coalitio, vel costæ affectio. In primo casu confert victus tenuis, situs in altero, in ultimo syderati ossis exfoliatio. Per totum morbi decursum victus sit tenuissimus, aër inter diligandum calefiat, & citò deligetur vulnus.

Has Theses, Deo Juvante, & Præside M. CLAUDIO-FRANCISCO GARRE, Artium Liberalium & Chirurgiæ Magistro, nec-non Consiliario Chirurgo Regis Ordinario, *tueri* De Vernon *conabitur* Guillemus-Ludovicus Piet, *Vernoneus, in Almâ Universitate Parisiensi, Artium Liberalium Magister, olim Regis exercituum Chirurgus Adjutor, dehinc in re Maritimâ Chirurgus Regis Ordinarius.*

PARISIIS.

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS,

Die Veneris 12ª Septembris à sesqui-secundâ post meridiem ad septimam anno R. S. H. 1760.

PRO ACTU PUBLICO

ET MAGISTERII LAUREA.

Typis P. Al. Le Prieur, Collegii & Acad. Reg. Chirurg. Typographi, viâ San-Jacobæâ, sub signo Olivæ. 1760.